

Sygn. akt: I C 59/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Chełmnie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Ewa Melkowska - Bublik
Protokolant:	st. sekr. sądowy Barbara Urtnowska

po rozpoznaniu w dniu 15 lutego 2016 r. w Chełmnie na rozprawie

sprawy z powództwa P. I.

przeciwko Zakładowi Karnemu (...) G.

o zapłatę

orzeka:

I. Oddala powództwo,

II. Kosztami sądowymi od uiszczenia których zwolniony był powód obciąża Skarb Państwa,

III. Nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Chełmnie na rzecz adw. K. T. kwotę 180,00 zł /sto osiemdziesiąt złotych/ + 23 % Vat z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

UZASADNIENIE

Powód P. I. wystąpił z pozwem przeciwko Skarbowi Państwa - Aresztowi Śledczemu w C. (aktualnie Zakładowi Karnemu (...) G.), w którym domagał się zapłaty kwoty 45.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia złożenia pozwu z tytułu zadośćuczynienia za krzywdy, jakich doznał w trakcie pobytu w tej jednostce.

W uzasadnieniu swojego żądania powód wskazał, że w jednostce tej nie ma warunków do odbywania kary zarówno sanitarnych jak i bytowych. Nie ma zapewnionego odpowiedniego metrażu cel. Okna cel są niewymiarowe, nieszczelne, co prowadzi do wyziębienia celi, nie dostarczają one nadto odpowiedniej ilości światła. Podłogi są zniszczone, co utrudnia przemieszczanie się. Sprzęt kwaterunkowy jest w opłakanym stanie i nie spełnia norm. Kącki sanitarne są w opłakanym stanie, brak jest ciepłej wody co utrudnia codzienną higienę. Artykuły higieniczne dostarczane przez areszt nie są zdatne do użytku z uwagi na ich słabą jakość. Nie powinny być także dopuszczone do użytku naczynia w których podawane są posiłki z uwagi na to ,że nie posiadają atestu . Odzież, koce, ręczniki, ścierki do talerzy, piżama, prześcieradła, pościel, poduszki, materace nie są higieniczne. Osadzeni otrzymują je zniszczone i niemile w zapachu. Brak jest odpowiedniego miejsca do odprawiania mszy. Areszt nie dba też o zapewnienie praktyk religijnych. Powód zgłosił też uwagi co do świadczonej opieki medycznej.

Pozwany wniósł o oddalenie pozwu. W odpowiedzi na pozew pozwany wskazał, że powód w latach 2004-2013 przebywał w Areszcie Śledczym w C. wielokrotnie i to różnych czynności procesowych. Odnośnie zarzutu przebywania

w warunkach nie zapewniających kodeksowej normy 3m² na osobę. Do roku 2008 jednostka opierała się na Centralnej Bazie Danych Osób Pozbawionych Wolności- A.. Aplikacja ta nie uwzględniała możliwości wprowadzania rozmieszczenia osadzonych. Od połowy roku 2008 funkcjonuje aplikacja N.. (...), która umożliwia wprowadzenie zakwaterowania osadzonych. Z uwagi na pobyty osadzonego przed tą datą nie ma możliwości ustalenia w jakich celach przebywał w/w. Nie mniej jednak w przypadku konieczności umieszczenia osadzonych w warunkach niezapewniających 3 m² przypadających na osobę informacja przekazywana była każdorazowo do Sędziego J Penitencjarnego . Jak wynika z Rejestru decyzji o umieszczeniu w warunkach niezapewniających kodeksowej normy powierzchni mieszkalnej (prowadzonego od grudnia 2009r) w trakcie pobytów po wskazanej dacie osadzony z całą pewnością nie przebywał w warunkach przeludnionej celi .

Pozwany wskazał, że we wszystkich celach mieszkalnych w jednostce zamontowane jest oświetlenie typu świetlówkowe, które jest powszechnie stosowane w celu zapewnienia odpowiedniego natężenia oświetlenia w pomieszczeniach niezbędnego do wykonywania czynności codziennych. W jednostce przeprowadzany był pomiar natężenia oświetlenia. Jak ukazują protokoły pomiarów wykonanych w dniach 2.12.2003r. oraz 14.12.2010r. natężenie oświetlenia było odpowiednie czyli nie mniejsze niż 200 lx. . Stosowanie w otworach okiennych szyb z tworzywa sztucznego oraz zewnętrznych osłon okiennych jest ściśle uwarunkowane względami ochronnymi. Przesłony te nie utrudniają dopływu światła ani świeżego powietrza. Osadzony ma możliwość otwierania okna.

W odpowiedzi na zarzut złego stanu technicznego cel oraz sprzętu kwaterunkowego pozwany wskazał, że wszystkie cele w których przebywał powód zaopatrzone były zgodnie z normami wyposażenia określonymi w obowiązującym przepisie a mianowicie Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach i aresztach śledczych (Dz.U. Nr 186 poz. 1820 z 2003 r). Cele w których przebywał osadzony, wyposażone były w podstawowy sprzęt kwaterunkowy, zgodnie z normami wyposażenia m.in. w: łóżko koszarowe, wkład do łóżka, stół więzienny mały lub duży oraz taboret. Sprzęt ten zapewnia miejsce do spania i spożywania posiłków w celach mieszkalnych. Sprzęt kwaterunkowy jest regularnie sprawdzany. W oparciu o wyniki przeglądu stanu, ustala się plan potrzeb jednostki na nowy sprzęt, natomiast sprzęt zniszczony wycofuje się z użytkowania, zgodnie z przepisami odnośnie wybrakowywania majątku ruchomego jednostek organizacyjnych skarbu państwa. Zabiegi te pozwalają na ciągłą kontrolę jakości sprzętu będącego w dyspozycji jednostki. W zakresie podniesionych zarzutów odnośnie złych stanów technicznych cel w których przebywał pozwany wskazał, że warunki we wszystkich celach spełniają wszystkie normy zgodnie z „Wytycznymi Programowo-funkcjonalnymi oraz wymaganiami technicznymi i ochronnymi dla pawilonów zakwaterowania osadzonych 44, zatwierdzonymi przez z-cę Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 01 września 2006 roku oraz zastępującymi je wytycznym nr 3/2011 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 4.10.2011r w sprawie wymagań technicznych i ochronnych dla pawilonów zakwaterowania osadzonych. W celach ściany pokryte są do wysokości 180 cm farbą olejną, powyżej łącznie z sufitem pomalowane są białą emulsją. Powierzchnia ścian oraz sufitu jest w dobrym stanie. Stan techniczny wszystkich cel kontrolowany jest w trakcie wizytacji zarówno przez funkcjonariuszy działu kwatermistrzowskiego i jak i innych działów. Protokoły kontroli sanitarnej przeprowadzonej w latach, w których przebywał w jednostce osadzony, które nie wykazały nieprawidłowości w tym zakresie .

Odnosnie braku ciepłej wody w celi mieszkalnej pozwany wskazał, że w żaden sposób nie ogranicza to praw osadzonego, albowiem zgodnie z §30. ust.3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno- porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności „Skazany korzysta co najmniej raz w tygodniu z ciepłej kąpieli. Skazany zatrudniony przy pracach brudzących korzysta z odpowiednio częstszych kąpieli. Kąpiel skazanego chorego odbywa się według wskazań lekarza.”

W zakresie podniesionego przez powoda zarzutu, , że środki czystości oraz higieny osobistej nie posiadają atestów pozwany stwierdził, że zarzut ten nie znajduje potwierdzenia. Do jednostki środki higieny dostarczane są w opakowaniach zbiorczych. Wszystkie środki posiadają atesty Państwowego Zakładu (...). Osadzeni dostają artykuły posortowane w opakowaniach o odpowiedniej gramaturze dla danego środka, z uwagi na powyższe nie znajdują się na nich atesty.

Raz w tygodniu odzież więzienna, ręczniki, pościel (koce w zależności od potrzeb) oddawane są do pralni ZK nr. 1 w G.. Ponadto zgodnie z § 5pkt 6 Zarządzeniem nr (...) Dyrektora Aresztu Śledczego z dnia 21.03.2013r. w sprawie ustalenia porządku wewnętrznego Aresztu Śledczego w C. osadzeni raz w tygodniu zobowiązani są udając się na spacer zabrać swoje koce oraz je wytrzepać .

Odnosnie braku dostępu do praktyk religijnych o których mowa w art. 106 Kodeksu karnego wykonawczego pozwany wyjaśnił, że dni, godziny i miejsce odprawiania nabożeństw, odbywania spotkań religijnych oraz nauczania religii reguluje § 11 zarządzenia Dyrektora Aresztu Śledczego w C. z dnia 21 marca 2013r. w sprawie ustalenia porządku wewnętrznego Aresztu śledczego w C..

Zgodnie z nim osadzeni mają możliwość kilkakrotnie w ciągu tygodnia uczestniczyć w nabożeństwach. Jednostka z uwagi na brak miejsca nie posiada kaplicy. Nabożeństwa odbywają się na sali widzeń, która na czas mszy świętej jest odpowiednio adaptowana

W związku z zarzutami odnośnie opieki medycznej pozwany wyjaśnił, że w Areszcie Śledczym w C. pracuje dwóch lekarzy medycyny:

- kierownik Zakładu Opieki Zdrowotnej Aresztu Śledczego w C. lek. M.

P. posiadający również specjalizację z psychiatrii i neurologii,

- St. asystent ZOZ Aresztu Śledczego w C. I. K. .

Ponadto w jednostce pełni służbę od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30-15.30 pielęgniarka chor. K. M.. Biorąc pod uwagę pojemność jednostki (71 osadzonych) zatrudnione osoby w pełni zapewniają odpowiednią opiekę medyczną. Osadzeni wymagający konsultacji lub innych usług medycznych (w tym stomatologicznych) dowożeni są na miejsce bezpośrednio przez Służbę Więzienną.

Na rozprawie w dniu 30 sierpnia 2013r. (k.154 akt) pełnomocnik powoda wskazała, że dochodzona pozwem kwota dotyczy pobytu powoda w Areszcie Śledczym w C. w okresach od (...) i od dnia (...)

Sąd ustalił, co następuje:

Powód P. I. w Areszcie Śledczym w C. przebywał z różnymi przerwami od 2004r. do chwili wniesienia powództwa w niniejszej sprawie. W okresie objętym pozwem tj: od (...) oraz od (...) nie było sytuacji aby powód przebywał w celi w której powierzchnia byłaby niezgodna z obowiązującą normą kodeksową tj. 3 metry kwadratowe na jednego osadzonego.

W okresie tym powód przebywał w różnych celach: nr. (...)

Dowód: - historia rozmieszczenia dotycząca powoda k. 63 -68 akt

- informacja o pobytach powoda w Areszcie Śledczym w C. i orzeczeniach k.41- 47 akt

- rejestr decyzji o umieszczeniu w warunkach nie zapewniających kodeksowej normy powierzchni mieszkalnej k. 69 – 79

- protokół kontroli pomiarów powierzchni areszty k.80- 107

W celach powód przebywał między innymi z T. J., R. W., T. F., A. O., J. B., P. K., R. S. (1) ,D. G., S. K., S. P.. R. W. przebywał w Areszcie Śledczym w 2011r. w okresie (...). W tym okresie przebywał w różnych celach w tym w niektórych z nich razem z powodem np: w celi nr (...)

Jak wskazał świadek były to cele sześciuosobowe, ale i tak panował w nich tłok. Ze świadkiem T. J. powód przebywał w jednych celach w okresie od czerwca do sierpnia 2011r. Były to cele położone na parterze budynku - 3 osobowe. W celi na parterze powód przebywał też z T. F., A. O. Świadkowie ci potwierdzili stanowisko powoda co do warunków panujących w Areszcie Śledczym w C..

Dowód : - zeznania świadków T. J. k.170 R. (...).169-1170. T. F.,k.234; A. O. k.235; J. B. k. 235- 235v.;P. K. k. 310v; R. S. (2) k.310v; D. G. k.362v; S. K. k. 372v ;S. P. k.438; Z. F. k.406v, J. J. k.409v;

- przesłuchanie powoda k. 438-439

Zawnioskowani przez powoda świadkowie Z. F. . J. J. nie przebywali z powodem w jednej celi , a nadto świadek Z. F. przebywał w areszcie w okresie nieobjętym pozwem. Powód miał zapewniony dopływ zimnej wody do celi, cotygodniową ciepłą kąpiel, środki czystości i higieny zgodnie z przepisami.. Braki w tym zakresie powód mógł zgłaszać wychowawcom. Nie była naruszona jego prywatność podczas korzystania z tzw., kącika sanitarnego. W każdej bowiem celi mieszkalnej jest to miejsce wydzielone, odgrodzone, zapewniające intymność. Cele były prawidłowo oświetlane. Pomoc lekarską i pielęgnarską osadzeni mieli zapewnioną na terenie jednostki. . Sprzęt w celach mieszkalnych był regularnie uzupełniany. Robione były w tym celu regularne przeglądy.

Dowód; - informacja o pobycie powoda w areszcie k.41 - 68

- rejestr o umieszczeniu w warunkach nie zapewniających kodeksowej normy powierzchni mieszkalnej k.69-79

- protokoły pomiaru pomieszczeń k.80-112

- protokoły pomiaru natężenia oświetlenia k,113-114

- protokoły kontroli sanitarnej k.116-132

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 23 Kodeksu cywilnego dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Z kolei art. 24 § 1 kc przewiduje, że ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem może żądać zaniechania tego działania, chyba, że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny

W myśl natomiast art. 448 kc zdanie pierwsze, w razie naruszenia dobra osobistego Sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Prezentowane w piśmiennictwie stanowisko wskazuje, że przepis art. 448 kc nie wskazuje *expressis verbis* zasady odpowiedzialności za krzywdę wyrządzoną naruszeniem dóbr osobistych. Jako dominujący w judykaturze i doktrynie należy uznać pogląd, że pokrzywdzony może żądać kompensaty krzywdy od ponoszącego winę /wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2002 r., V CKN 1581/00, OSNC 2004, nr 4, poz. 53/. Co do ciężaru dowodu pokrzywdzony żądający na podstawie art. 448 kc kompensaty krzywdy nie musi dowodzić bezprawności naruszenia dobra osobistego. Wobec brzmienia art. 24 § 1 kc to ewentualnie adresat roszczeń musiałby dowieść braku bezprawności naruszeń /wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2007 r., V CSK 431/06, OSNC 2008, nr 1, poz. 13/. Natomiast na pokrzywdzonym spoczywa ciężar dowodu winy, chociażby w najlżejszej postaci, ponieważ przesłanką

zasądzenia zadośćuczynienia pieniężnego za naruszenie dóbr osobistych jest krzywda wyrządzona z winy umyślnej lub nieumyślnej, niekoniecznie wskutek rażącego niedbalstwa.

Na podstawie art. 448 kc kompensowana jest krzywda, a więc szkoda niemajątkowa wywołana naruszeniem dobra osobistego, polegająca na fizycznych dolegliwościach i psychicznych cierpieniach pokrzywdzonego. Sąd nie ma obowiązku zasądzenia zadośćuczynienia w każdym przypadku wyrządzenia krzywdy naruszeniem dobra osobistego / tak: A. Olejniczak, Komentarz do art. 448 kodeksu cywilnego (Dz. U. 64.16. 93), [w:] A. Kidyba (red.) A. Olejniczak, A. Pyrzyńska, T. Sokołowski, Z. Gawlik, A. Janiak, G. Kozieł, Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – część ogólna, LEX, 2010/.

Powód domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 45.000 zł za naruszenie przez Areszt Śledczy w C. jego dobra osobistego, które należy określić jako prawo do godnego odbywania kary pozbawienia wolności. Powód w Areszcie Śledczym w C. przebywał z przerwami od 2004r, i był osadzony w okresie objętym pozwem w różnych celach. Zebrany w sprawie materiał dowodowy wykazał, że w objętym pozwem okresie powód nigdy nie przebywał on w celi w której nie była zachowana kodeksowa norma powierzchni, tj. 3 metry kwadratowe na jednego osadzonego. Twierdzenia powoda w tym zakresie, że przebywał w celach przeludnionych nie są wiarygodne. Należy jednak podkreślić, że powód jest pozbawiony wolności od 2004r i w okresie poprzedzającym okres objęty pozwem sytuacja taka mogła się zdarzyć. Zgodnie z treścią art. 110 § 2 kkw powierzchnia w celi mieszkalnej przypadająca na skazanego wynosi nie mniej niż 3 m². Wymóg ten został zachowany.

Brak jest podstaw do ustalenia, że powodowi nie zabezpieczono odpowiedniej opieki medycznej, odpowiedniej ilości środków czystości, higieny, a wyposażenie celi (sprzęt, pościel itp.) nie spełniało norm..

Mając powyższe na uwadze Sąd powództwo oddalił.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu orzeczono po myśli § 19 i § 12 ust.6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr.163 poz. 1348 ze zm). Wobec zwolnienia powoda od kosztów sądowych i oddalenia powództwa kosztami procesu od uiszczenia których zwolniony był powód obciążono Skarb Państwa.